

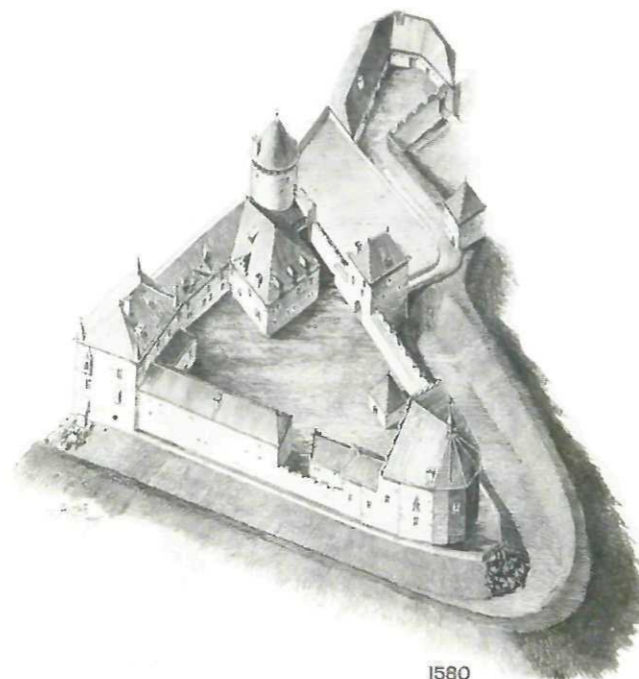
Historie

Hrad Lichnici, původním jménem Lichtenburk, dal asi okolo roku 1250 postavit Smil ze Žitavy, příslušník panského rodu Ronovců. Hrad je v písemných pramenech poprvé zmiňován v roce 1251 jako součást Smilova predikátu. Starší literatura dokonce předpokládala, že mu předcházelo hradiště, jehož existence však nebyla potvrzena žádným archeologickým nálezem. Někteří odborníci se domnívají, že Lichtenburk byl původně královským hradem, jenž měl vzniknout někdy ve třicátých letech 13. století a jehož stavebníkem byl král Václav I.. Podle této hypotézy Lichtenburkové na něm měli působit coby královští purkrabí, aby jej posléze zcizili či získali jako královskou výsluhu.

A tak nezbyvá než konstatovat, že zakladateli, stavebníky a také prvními vlastníky našeho hradu přece jen byli páni z Lichtenburka, jejichž znak černých zkřížených ostrvů ve zlatém poli i s klenotem červeného kapra je novodobě proveden v kameni a osazen do průjezdní hradní brány. Lichtenburkové často zasahovali do dějin přemyslovského státu. V prvních řadách české nobility se objevovali na sklonku 12. století, kdy dědeček Smila z Lichtenburka rovněž Smil se stal oblíbencem krále Přemysla Otakara I. a dotáhl to až na kladského purkrabiho.

Hlavním rodovým sídlem se stal nově postavený hrad v Železných horách, tyčící se nad východní částí úrodné čáslavské kotliny a v dominantní poloze uprostřed táhlého hřebene. Byl pojmenován tehdy módním německým názvem Lichtenburk, což odpovídá českému názvu Světlice. Ze jména Lichtenburk se potom v českém prostředí postupně vyvinul dnešní název Lichnice. Hrad má trojúhelníkovou dispozici a je hradem s obvodovou zástavbou. Gotickou podobu hradu dokládají též architektonické prvky nalezené při úpravách.

1580

Smil z Lichtenburka patřil k předním představitelům české šlechty poloviny 13. století. Po otci a strýci zdědil přízeň stárnoucího krále Václava I. a svůj vliv si uchoval i na dvoře krále Přemysla Otakara II. Za zmínku stojí, že Smil z Lichtenburka vytvořil na Lichnici podle pražského vzoru malý dvůr s dvorskými hodnostáři. Po jeho smrti v roce 1269 převzali jeho rozsáhlé statky synové Hynek, Smil, Oldřich a Reimund, kteří je zpočátku vlastnili společně a rozdělili se až někdy v devadesátých letech 13. století. Lichnice připadla Oldřichovi. Jeho syn Jindřich se dostal do finančních potíží a na počátku třicátých let 14. století postoupil hrad králi Janovi Lucemburskému. Lichnice se tak stala královským hradem, který byl spravován purkrabími. Prvním zde byl nejvyšší písař Štěpán z Tetína, který hrad získal do zástavy. Z ní ji vykoupil v roce 1333 Karel IV. Ale brzy byla Lichnice opět zastavena, tentokrátě pánům z Lipé. Karel IV. ji vyplatil až po svém nástupu na trůn a v roce 1350 zařadil Lichnici mezi královské hrady, které nesměly být nikdy zcizeny ani zastavovány /Majestas Carolina/.

V roce 1370 se zde Karel IV. dokonce nějaký čas zdržoval. Ale již za Václava IV. se hrad dostal opět do cizí zástavy, když ho získal po roce 1394 Štěpán z Opočna. V 15. století byly dokonce z Lichnice podnikány loupeživé nájezdy, které organizoval rytíř Ješek z Trojovic. Po roce 1410 Václav IV. znovu Lichnici vykoupil a na hrad byl dosazen královský purkrabí Oneš z Mělkovic.

Později získala Lichnici jako vdovské věno královna Žofie. Jejím purkrabím se stal Petr z Chlumu. Protože zdejší posádka stála na straně Zikmunda, byl hrad v dubnu 1421 obležen vojskem pražského městského svazu. Tehdy se lichnická posádka vzdala bez boje. Pražané darovali Lichnici za zásluhy Hynku Krušinovi z Lichtenburka. V roce 1422 získává Lichnici Jan Městecký z Opočna. Lichnická posádka vedená Petrem Liškou začala přepadat stoupence kalichu a to se stalo důvodem, aby v červenci 1428 východočeští sirotci rozhodli pod vedením hejtmána Janka z Kralovic a kněze Prokúpa hrad dobýt. Vzhledem k velmi dobrému strategickému fortifikačnímu zajištění a jeho početné posádce neměli sirotci naději na rychlý úspěch a proto přistoupili k dlouhodobému obléhání. Obléhatelé tehdy vybudovali ucelený fortifikační systém a hrad izolovali od okolí. Obléhání skončilo teprve v listopadu 1429, kdy Jan Městecký hrad sirotkům vydal a slíbil, že přejde na jejich stranu. Posádka mohla hrad volně opustit a jeho správa byla svěřena hejtmánovi Janu Hertvíkovi z Rušínova, který si nakonec hrad ponechal jako osobní kořist a připomíná se na něm ještě v roce 1455.

Po roce 1458 vyplatil hrad ze zástavy král Jiří z Poděbrad. Lichnická posádka potom sehrála důležitou úlohu při operacích souvisejících s odražením Matyáše Korvína v únoru 1469, které skončily obklíčením uherského vojska u nedalekého Vilémova a následným příměřím. V roce 1470 se však Lichnice lstí zmocnil odpůrce Jiřího z Poděbrad Vít ze Rzávěho, kterého odtud vyhnala až v roce 1473 zemská hotovost.

V roce 1490 vykoupil lichnické panství Vladislav II. Jagellonský, aby ho vzápětí odevzdal do dědičného držení svému stoupenci Mikulášovi ml. Trčkovi z Lipy. Pro Lichnici znamenala doba trčkovské vlády povznesení a další rozvoj hradu. Nejprve došlo k opravě poškozené hrady a při

úpravách byla věnována velká pozornost zlepšení fortifikačního systému. Před vstupní bránu byl předsunut barbakán. Mikuláš ml. Trčka vešel do dějin jako výborný hospodář, ale zůstal bezdětný /manželku Kateřinu z Kostí a Šelemberka na hradě nechal zazdíť/, a proto poslední vůlí z roku 1510 odkázal část svých statků Johance z Březovic. Ta odkázala veškerý majetek synům.

Po značné dluhy v roce 1555 byli nuceni Trčkové rozprodat rodové panství. Lichnici koupili poručníci Albrechta a Václava Robmháповých, sirotků po Zikmundovi Robmháповi ze Suché na Pacově. Za Albrechtova panování začal rychlý úpadek hradu, neboť si zřídil pohodlnější sídlo v místech dnešního třemošnického zámku. Albrecht Robmháp zemřel v roce 1592 a jeho čtyři synové si ihned zděděný majetek rozdělili, hrad tehdy připadl Zikmundu Robmháповi. Za jeho vlády se přihodila událost pro další dějiny lichnického hradu osudová, když totiž roku 1610 na něm vypukl požár a celý jej strávil. Majitel starodávné sídlo již neobnovil a trvale se usadil v Třemošnici. Po skončení třicetileté války nechal Ferdinand III. neobydlené hrady pobořit. Na hradě Robmháповé udržovali nějaký čas jen několik místností. Vláda Robmháповů skončila na Lichnici v roce 1747 prodejem třemošnického panství Janu Václavu hraběti z Millesimo Caretto na Měšicích.

Úpadek a chátrání hradu pokračovaly v průběhu 18. a 19. století rychlým tempem, kdy se zřícenina stala vydatným zdrojem stavebního materiálu pro okolní obyvatelstvo.

Na počátku 20. století byly podniknuty první kroky k záchraně zbytků hradu. V roce 1907 byla opravena vstupní brána. Rozsáhlejší záchrané práce však začaly až po roce 1933, kdy hrad po první pozemkové reformě přešel z majetku millesimovské nadace do vlastnictví Klubu československých turistů. V průběhu více než jednoho desetiletí byly zde odkrývány základy hradních budov a zároveň konzervováno rozrušené zdivo.

V současné době probíhají stavební práce v různých částech hradu a soustřeďují se na konzervaci zdiva. Peněžní prostředky poskytuje Městský úřad Třemošnice, jenž je majitel zříceniny, a také různé dotace z Pardubického kraje, či sponzorské dary firmy Holcim Česko a. s. Prachovice.